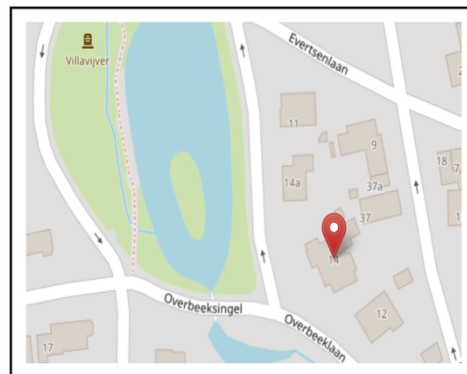

Villa Welgelegen
Overbeeklaan 14
6881 HG Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000364
Inschrijving register 15 december 2008
Kadastrale aanduiding Velp I 700

Historie en ligging:

Deze markant gelegen monumentale villa werd in 1903 ontworpen door de architect W. Honig en behoort tot de vroegste bebouwing van het villapark Overbeek. Het exterieur van de villa vertoont invloeden van de late neorenaissancestijl. In contrast hiermee staan de schitterende Art Nouveau glas-in-lood ramen in het trappenhuis. Het pand wordt omgeven door een tuin die van de weg gescheiden wordt door een ijzeren spijlenhek met een dubbel draaihek tussen gietijzeren kolommen. De villa is vanwege de situering in de zichtas van de Overbeeksingel en vanwege de ligging aan de centrale vijver van het park beeldbepalend voor dit deel van het Villapark.

Het villapark Overbeek werd in 1901 aangelegd op het landgoed van het in de 18de eeuw na een brand herbouwde landhuis Overbeek. De barokke tuinaanleg was in 1800 vervangen door een park in landschapsstijl. Het landgoed werd in 1900 te koop aangeboden en op 21 juli 1901 werd het landgoed met huis verkocht voor f 150.000,-. De koper was de o.a. door W. Honig op 15 december 1900 opgerichte NV Villapark 'Overbeek'. Honig was een succesvol architect die in Velp en omgeving werkzaam was en middels het villapark tevens een manier zag om zijn praktijk uit te breiden. Honig was later o.a. gemeentopzichter en lid van de gemeenteraad en tevens in 1903 betrokken bij de aanleg van het villapark Schonenberg. Het in de traditionele landschapsstijl uitgevoerde ontwerp werd gemaakt door de bekende landschapsarchitect Hugo A.C. Poortman (1858-1953) en was gebaseerd op de Hollandse villaparken zoals het door Springer ontworpen villapark Duin en Daal in Bloemendaal. Er werden vijf nieuwe wegen aangelegd en de gracht rond het huis werd vergraven tot een centrale waterpartij met watervalletjes, rots partijtjes en een eiland met muziektent. De oude bomen werden zoveel mogelijk gespaard. In de eerste drie meest succesvolle jaren werden de villa's in eigen beheer gebouwd en ontworpen door Honig. Later werden de villa's ook door andere architecten ontworpen. De vroegste bebouwing in het villapark kwam tot stand aan de Overbeeklaan en het begin van de Boulevard. Het huis Overbeek werd na een aantal mislukte pogingen om het landhuis te behouden als postkantoor of gemeentehuis in 1906 verkocht aan de bouwmaatschappij 'Westerkwartier' uit Amsterdam om gesloopt te worden. Door het terrein werd vervolgens een weg aangelegd die het in het verlengde lag van de Vijverlaan.

Plattegrond en opbouw:

Het pand in baksteen optrokken pand heeft twee bouwlagen onder een afgeplat schilddak gedekt met leien in maasdekking. Het pand heeft in de kern een vierkante plattegrond die verlevendigd wordt door een uitspringend geveldeel aan de voorzijde en een aan de achterzijde alsmede door een aantal serre's. De gevels worden afgesloten door een geprofileerde bakgoot op klossen. In het voorschild zijn twee kleine, door spitsen afgesloten, dakkapellen aangebracht. Op het dak staat een gepleisterde schoorsteen. Het pand heeft een omlopende hardstenen plint. Voor de vensters zijn diverse steensoorten gebruikt. Zo zijn de lekdorpels van hardsteen, de dagkanten van kalkzandsteen die vervolgens ter hoogte van de wisseldorpels van de ramen overgaan in zandstenen

hoekblokken die aan de binnenzijde afgerond zijn. De vensters worden afgesloten door zandstenen hanenkammen. Alle raam- en deurkozijnen hebben afgeronde bovenhoeken.

Voorgevel:

De asymmetrisch ingedeelde voorgevel heeft drie traveeën waarvan de door een topgeveltje afgesloten linke travee naar voren springt. Deze travee heeft op de begane grond een venster met een enkelruits schuifraam en op de verdieping venster met een stolpraam. In de geveltop bevindt zich een venster met een ten dele vernieuwd raam. Onder dit venster bevindt zich een natuurstenen plaat met de tekst WELGELEGEN. De topgevel is smaller dan de travee en heeft zandstenen omlijstingen en idem dekplaten. De top wordt bekroond door een uitkragende geprofileerde lijst waarboven zich een zandstenen pseudobalustrade bevindt.

De smalle midden travee bevat de bijzonder rijk uitgevoerde ingangspartij. Deze bestaat uit een middels enige hardstenen treden te bereiken rondboogportiek. De portiek heeft een zandstenen omlijsting waarvan de dagkanten van uitgehakte kolonnetten voorzien zijn. De rondboog wordt gedragen door bewerkte kraagstenen en heeft een aan de bovenzijde geprofileerde sluitsteen. De portiek heeft een van geglazuurde tegels voorziene lambrisering. De dubbele paneeldeur heeft in iedere deur een getoogd raampje waarvoor zich een smeedijzeren raamhekje bevindt dat de vormen van de Art Nouveau vertoont. Boven de deur is een bovenlicht aangebracht met Art Nouveau glas-in-lood. Ook hiervoor bevindt zich weer een smeedijzeren hekje met Art Nouveau vormen waarin tevens een centraal geplaatste lantaarn is opgenomen. De verdieping bevat een venster met stolpraam en een enkelruits bovenlicht. De bredere rechtertravee bevat en de begane grond een venster met een enkelruits bovenlicht en op de verdieping een venster met een stolpraam met een enkelruits bovenlicht.

Linker zijgevel:

Deze gevel is asymmetrisch ingedeeld en heeft nagenoeg drie traveeën. De linker travee bevat op de begane grond een venster met een T-schuifraam. Tussen deze travee en de midden travee bevinden zich kleine rondboogvensters met draairaampjes waarvoor tralies geplaatst zijn.

De midden travee bevat drie vensters die het trappenhuis verlichten en waarvan de twee bovenste iets naar links verschoven zijn ten opzichte van het onderste venster. Alle ramen zijn voorzien van Art Nouveau glas-in-lood. Op de begane grond bevindt zich een stolpraam, op de tussenverdieping een stolpraam met een enkelruits bovenlicht en geheel boven een vierruits stolpraam.

De rechtertravee heeft een fraaie serre waarvan de bovenzijde als balkon fungeert en die voorzien is van ramen en paneelvullingen. De bovenlichten zijn voorzien van eenvoudig glas-in-lood. Het balkon heeft geen balustrade meer. De verdieping bezit dubbele balkon-deuren met een tweeruits bovenlicht.

Achtergevel:

De achtergevel is asymmetrisch ingedeeld en heeft drie traveeën waarvan de linke travee naar achteren uitgebouwd is. Tegen de rechtertravee bevindt zich een éénlaags uitbouw met een latere aanbouw met diverse vensters en deuren.

De linker travee heeft op de begane grond een enkelruits schuifraam en is verder blind. In de midden travee bevindt zich op de begane grond een paneeldeur met twee gietijzeren roosters waarboven zich een bovenlicht bevindt met Art Nouveau glas-in-lood met een ervoor geplaatst smeedijzeren raamhekje. De verdieping heeft een venster met een T-schuifraam. De rechtertravee heeft op de verdieping een venster met een stolpraam waarboven zich een enkelruits bovenlicht bevindt.

Rechter zijgevel:

Deze asymmetrisch ingedeelde gevels heeft op de begane grond over vrijwel de volle breedte een op een bakstenen borstwering opgetrokken houten serre met bovenliggend balkon. De rechterzijde van de serre is in baksteen opgetrokken. In het midden bevinden zich twee, middels drie hardstenen treden te bereiken, schuifdeuren. Links van de serre is een smal venster aangebracht met een enkelruits schuifraam. De verdieping heeft zowel links als rechts dubbele openslaande deuren waarboven zich een tweeruits bovenlicht bevindt.

Interieur:

Het huis bevat nog verschillende oorspronkelijke interieurelementen. De gang is belegd met wit marmer en het trappenhuis heeft een balustrade bestaande uit metalen spijlen met gietijzeren ornamentjes en een gesneden houten trappaal. Verder zijn er nog paneeldeuren met geprofileerde deuromlijstingen. De geormanteerde stucplafonds zijn merendeels verdwenen. Het meest opmerkelijk zijn echter de bijzonder fraaie Art Nouveau glas-in-lood ramen van het trappenhuis en de idem bovenlichten boven de voordeur, de tochtdeur en de deur naar de tuin. Deze veelkleurige ramen zijn voorzien van florale voorstellingen met o.a. voor de Art Nouveau karakteristieke gestileerde irissen en lelies. Ook vogels zijn opgenomen in de voorstellingen zoals zwaluwen en duiven. De ontwerper en het atelier zijn helaas vooralsnog onbekend.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- vanwege de situering in de zichtas van de Overbeeksingel en vanwege de ligging aan de centrale vijver van het park beeldbepalend voor dit deel van het villapark (situeringwaarde).
- als onderdeel van de villabebouwing van het door de belangrijke landschapsarchitect Hugo Poortman ontworpen villapark Overbeek (ensemblewaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de bijzondere detaillering en het materiaalgebruik.
- als vrij gaaf bewaard voorbeeld in de gemeente Rheden van een monumentale villa die gebouwd is in een late Frans georiënteerde neorenaissancestijl die daarnaast o.a. in de diverse glas-in-loodramen kenmerken van de Art Nouveau vertoont.
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieur onderdelen. Hiermee zijn met name de voor de gemeente Rheden unieke Art Nouveau glas-in-lood ramen bedoeld.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1a, 1c, 1d, 2a, 2c, 2d en 2e. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorgevel villa Welgelegen – 2016. Foto: Wim Smallegange / fotoclub Veluwezoom © CC BY-NC-ND